

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Τμήμα Ψυχολογίας
Πρόγραμμα διδακτορικών σπουδών

Σύγχρονα ζητήματα στην ψυχολογική έρευνα

Σεμινάρια Διδακτορικών Σπουδών

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Εισαγωγή στον προγραμματισμό και το σχεδιασμό της έρευνας

Επισκόπηση των ερευνητικών μεθοδολογιών

- **Μεθοδολογίες έρευνας στην ψυχολογία:**
 - *Ποσοτική:* Εστίαση σε αριθμητικά δεδομένα και στατιστική ανάλυση.
 - *Ποιοτική:* Σε βάθος κατανόηση της ανθρώπινης συμπεριφοράς μέσω παρατήρησης και συνεντεύξεων.
 - *Μικτές μέθοδοι:* Συνδυασμός ποσοτικών και ποιοτικών μεθόδων για τη διερεύνηση σύνθετων φαινομένων.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Ποσοτική έρευνα

- **Βασικά χαρακτηριστικά:**
- Δομημένα ερευνητικά σχέδια (π.χ. πειράματα, έρευνες)
- Βασίζεται σε υποθέσεις
- Γενικευσιμότητα των αποτελεσμάτων
- Χρήση στατιστικής ανάλυσης

- Παραδείγματα: Κλινικές δοκιμές, μελέτες συσχέτισης, ψυχομετρικές δοκιμές

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Ποιοτική έρευνα

- **Βασικά χαρακτηριστικά:**
- Επικεντρώνεται στις υποκειμενικές εμπειρίες και νοήματα
- Συλλογή δεδομένων ανοικτού τύπου (π.χ. συνεντεύξεις, ομάδες εστίασης)
- Ευέλικτος σχεδιασμός και ερμηνευτική ανάλυση
- Παραδείγματα: θεματική ανάλυση, θεωρία θεμελίωσης

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Μικτές μέθοδοι

- **Συνδυασμός ποσοτικής και ποιοτικής ανάλυσης:**
- Χρήση ποσοτικών δεδομένων για τον εντοπισμό τάσεων, ακολουθούμενη από ποιοτική ανάλυση για τη διερεύνηση των υποκείμενων λόγων.
- Μπορεί να διεξαχθεί διαδοχικά ή ταυτόχρονα.
- Αντιμετωπίζει τόσο το εύρος (ποσοτικά) όσο και το βάθος (ποιοτικά) των ερευνητικών ερωτημάτων.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Σημασία του συστηματικού ερευνητικού σχεδιασμού

- **Γιατί σχεδιασμός;**
- Αποσαφηνίζει τους στόχους της έρευνας
- Εξασφαλίζει τη συνοχή του ερευνητικού σχεδιασμού
- Βοηθά στην έγκαιρη αντιμετώπιση πιθανών προβλημάτων

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Φάσεις σχεδιασμού της έρευνας

- Γιατί σχεδιασμός;
- Προσδιορισμός ερευνητικών ερωτημάτων
- Μεθοδολογία σχεδιασμού
- Αντιμετώπιση δεοντολογικών ζητημάτων

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Μελέτη περίπτωσης δεοντολογίας

- **Σενάριο:** Ένας ερευνητής/μια ερευνήτρια διεξάγει ένα διαδικτυακό πείραμα χωρίς να λάβει τη συγκατάθεσή των συμμετεχόντων. Συζητήστε τις ηθικές παραβάσεις και τις πιθανές συνέπειες.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Οδηγίες άσκησης ερευνητικού σχεδιασμού

- **Στόχος δραστηριότητας:** Παρουσίαση του ερευνητικού σχεδίου για το ερευνητικό σας έργο
- **Οδηγίες:**
 - Παρουσιάστε τα ερευνητικά σας ερωτήματα
 - Περιγράψτε τη μεθοδολογία (ποσοτική, ποιοτική ή μικτή)
 - Εντοπισμός πιθανών ηθικών προκλήσεων
 - Παρουσίαση και συζήτηση σε ομάδες και στην τάξη

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Θέματα φύλου στην έρευνα

Προκαταλήψεις λόγω φύλου

- Υποεκπροσώπηση των γυναικών και των πληθυσμών με διαφορετικά φύλα (εκτός του αντρικού) σε ερευνητικά δείγματα.
- Στερεοτυπικές παραδοχές σχετικά με τους ρόλους των φύλων που επηρεάζουν τα αποτελέσματα της μελέτης.
- **Παραδείγματα:** Πρώιμες γνωστικές μελέτες που επικεντρώνονται αποκλειστικά σε άνδρες.
- Μελέτες ψυχολογίας της υγείας που γενικεύουν τα ευρήματα από ανδρικά δείγματα σε γυναίκες.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Στρατηγικές για την αντιμετώπιση των προκαταλήψεων λόγω φύλου

- Μετριασμός των προκαταλήψεων:
 - Διασφάλιση της ποικιλομορφίας των φύλων στην πρόσκληση συμμετεχόντων.
 - Χρήση ουδέτερης ως προς το φύλο γλώσσας στον ερευνητικό σχεδιασμό.
 - Συμπερίληψη της ανάλυσης των έμφυλων διαφορών στα αποτελέσματα.
-
- **Παραδείγματα:** Τεχνικές στρωματοποιημένης δειγματοληψίας για τη διασφάλιση της ισορροπίας των φύλων.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Ενσωμάτωση προσεγγίσεων ευαίσθητων ως προς το φύλο

- **Βασικές προσεγγίσεις:**
- Ερωτηματολόγια και έρευνες χωρίς αποκλεισμούς φύλου.
- Εξέταση των διαφορών μεταξύ των δύο φύλων στα ψυχολογικά φαινόμενα.
- Αποφυγή δυαδικών ταξινομήσεων του φύλου και εξέταση των μη δυαδικών συμμετεχόντων

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Δραστηριότητα "Θέματα φύλου"

- Στόχος δραστηριότητας:
- Επανεξετάστε το ερευνητικό σας έργο για προκαταλήψεις λόγω φύλου.
- Οδηγίες:
- Παρουσιάστε τον ερευνητικό σχεδιασμό της έρευνάς σας
- Συζητήστε στην τάξη και προσπαθήστε να εντοπίσετε πιθανές προκαταλήψεις στη δειγματοληψία, τη μεθοδολογία ή την ερμηνεία των δεδομένων.
- Εξετάστε βελτιώσεις για να γίνει η έρευνα ευαίσθητη ως προς το φύλο
- Παροχή επικοινωνιακής ανατροφοδότησης σε άλλους με έμφαση στις στρατηγικές μετριασμού των προκαταλήψεων

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Συστηματική επισκόπηση της βιβλιογραφίας

Τι είναι η συστηματική βιβλιογραφική επισκόπηση;

- **Ορισμός:**
- *Μια συστηματική διαδικασία συλλογής και κριτικής ανάλυσης πολλαπλών ερευνητικών μελετών ή εγγράφων.*
- **Σκοπός:**
- Σύνθεση της υπάρχουσας γνώσης.
- Εντοπισμός κενών στη βιβλιογραφία.
- Ενημέρωση για τα ερευνητικά ερωτήματα και τη μεθοδολογία.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Βήματα για τη διενέργεια συστηματικής επισκόπησης της βιβλιογραφίας

- **Βασικά βήματα:**
- Διατύπωση σαφούς ερευνητικού ερωτήματος.
- Ανάπτυξη κριτηρίων συμπερίληψης/αποκλεισμού.
- Πλήρης αναζήτηση σε βάσεις δεδομένων (PsycINFO, PubMed).
- Διαλογή και αξιολόγηση μελετών (χρήση της μεθόδου PRISMA).
- Σύνθεση των ευρημάτων.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Αποτελεσματική αναζήτηση σε βάσεις δεδομένων

- Συμβουλές για αποτελεσματικές αναζητήσεις:
 - Χρησιμοποιήστε τους τελεστές Boolean (AND, OR, NOT) για να βελτιώσετε τα αποτελέσματα.
 - Χρησιμοποιήστε ειδικά φίλτρα για τη βάση δεδομένων (π.χ. έτος δημοσίευσης, αξιολόγηση από ομότιμους).
 - Προσδιορίστε τους βασικούς όρους και τα συνώνυμα που σχετίζονται με το θέμα σας.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Αξιολόγηση της ποιότητας της έρευνας

- Κριτήρια αξιολόγησης:
- Σχεδιασμός και μεθοδολογία της μελέτης.
- Μέγεθος δείγματος και αντιπροσωπευτικότητα.
- Τεχνικές ανάλυσης δεδομένων.
- Πιθανές προκαταλήψεις και συγκρούσεις συμφερόντων.

Co-funded by
the European Union

Οδηγίες άσκησης συστηματικής βιβλιογραφικής επισκόπησης

- **Στόχος δραστηριότητας:**
- Δημιουργήστε ένα περίγραμμα συστηματικής επισκόπησης σε ένα θέμα σχετικό με το ερευνητικό σας έργο

- **Οδηγίες:**
- Προσδιορίστε βασικές μελέτες στον χώρο που σας ενδιαφέρει ερευνητικά.
- Δημιουργήστε ένα ερευνητικό ερώτημα και ένα περίγραμμα των ερευνών που εντοπίσατε (PRISMA).
- Παρουσιάστε το σχέδιο συστηματικής επισκόπησης στην τάξη.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Εργαλεία για τη διαχείριση της βιβλιογραφίας

- **Λογισμικό διαχείρισης αναφορών:**
- Zotero: για την οργάνωση ερευνητικών εργασιών.
- EndNote: διαχείριση παραπομπών για μεγαλύτερα ερευνητικά έργα.
- Mendeley: Συνδυάζει τη διαχείριση αναφορών με ένα ερευνητικό δίκτυο.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Πόροι στο Πανεπιστήμιο για την έρευνα

Επισκόπηση των πόρων του Πανεπιστημίου

- Διαθέσιμοι πόροι:
- Ψηφιακές βιβλιοθήκες και ερευνητικές βάσεις δεδομένων (π.χ. Scopus).
- Στατιστικό και ερευνητικό λογισμικό (π.χ. SPSS, NVivo).
- Γραφεία υποστήριξης της έρευνας για τη συγγραφή προτάσεων για χρηματοδότηση και την έγκριση της αίτησης για την επιτροπή ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Πρόσβαση σε βάσεις δεδομένων

- **Βασικές βάσεις δεδομένων:**
- PsycINFO: Ψυχολογική βιβλιογραφία.
- PubMed: Βιβλιογραφία βιοϊατρικών επιστημών.
- Scopus: Μεγάλη διεπιστημονική βάση δεδομένων περιλήψεων και αναφορών.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Ερευνητικές επιχορηγήσεις και χρηματοδότηση

- Πηγές χρηματοδότησης:
- Εθνικοί και διεθνείς φορείς χρηματοδότησης (π.χ. ΙΚΥ, ΕΛΙΔΕΚ, Erasmus+, HORIZON κ.λπ.).
- Άλλες ευκαιρίες χρηματοδότησης
- Συμβουλές για επιτυχημένες αιτήσεις χρηματοδότησης.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Δραστηριότητα Πανεπιστημιακών Πόρων

Οδηγίες

- **Στόχος δραστηριότητας:**
- *Εξερευνήστε τις ψηφιακές πηγές του πανεπιστημίου και εντοπίστε χρήσιμα εργαλεία για την έρευνά σας.*

- **Οδηγίες:**
- Βάσεις δεδομένων Access.
- Βρείτε τη σχετική έρευνα για τη δραστηριότητα της συστηματικής ανασκόπησης.
- Συζητήστε σε ομάδες πώς σκοπεύετε να χρησιμοποιήσετε αυτές τις πηγές στην έρευνά σας.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Σχεδιασμός ψηφιοποιημένων ψυχολογικών ασκήσεων και δοκιμασιών

Εισαγωγή στις ψηφιοποιημένες δοκιμασίες

- Ψηφιακά εργαλεία για την ψυχολογική έρευνα:
- Λογισμικό για το σχεδιασμό και τη διαχείριση δοκιμασιών (π.χ. Qualtrics, E-Prime, PsyToolkit).
- Συλλογή δεδομένων από συμμετέχοντες χωρίς φυσική παρουσία.
- Αυτοματοποίηση της βαθμολόγησης και της ανάλυσης δεδομένων.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Αρχές σχεδιασμού ψηφιοποιημένων δοκιμασιών

- **Βασικές αρχές σχεδιασμού:**
- *Αξιοπιστία:* Σταθερά αποτελέσματα σε όλες τις χορηγήσεις.
- *Εγκυρότητα:* Μετρά αυτό που δηλώνει ότι μετρά.
- *Φιλικό προς το χρήστη:* Δεν υπάρχει ο κίνδυνος τα αποτελέσματα να οφείλονται στην δυσκολία χειρισμού.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Δεοντολογικά ζητήματα στις ψηφιοποιημένες δοκιμασίες

- **Βασικά ζητήματα δεοντολογίας:**
- *Συναίνεση μετά από ενημέρωση:* Πρέπει να προσαρμοστεί για διαδικτυακά περιβάλλοντα.
- *Ασφάλεια δεδομένων:* Προστασία των δεδομένων των συμμετεχόντων και διασφάλιση της εμπιστευτικότητας.
- *Τεχνικά ζητήματα:* Διασφάλιση δικαιοσύνης και προσβασιμότητας για όλους τους συμμετέχοντες.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Πρακτική εξάσκηση με ψηφιακά εργαλεία

- Εργαλεία για εξερεύνηση:
- **PsyToolkit:** για το σχεδιασμό πειραμάτων.
- **Qualtrics:** Χρησιμοποιείται ευρέως για έρευνες και πειράματα συμπεριφοράς.
- **E-Prime:** Επαγγελματικό λογισμικό για σύνθετα πειραματικά σχέδια.
- Άλλο διαθέσιμο λογισμικό

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Οδηγίες σχεδιασμού ψηφιακών δοκιμασιών

- **Στόχος δραστηριότητας:**
- Σχεδιάστε μια ψηφιακή ψυχολογική δοκιμασία για την έρευνά σας.
- Οδηγίες: Δημιουργήστε μια δοκιμασία χρησιμοποιώντας ένα από τα διαθέσιμα λογισμικά.
- Η εργασία θα πρέπει να αξιολογεί μια ψυχολογική κατασκευή σχετική με το ερευνητικό σας έργο.
- Παρουσιάστε το σχεδιασμό και το σκεπτικό της εργασίας.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

Σύνοψη και επόμενα βήματα

- **Βασικά συμπεράσματα:**

- Ολοκληρωμένη κατανόηση των ερευνητικών μεθοδολογιών και των ζητημάτων φύλου στην έρευνα.
- Δεξιότητες διεξαγωγής συστηματικών βιβλιογραφικών επισκοπήσεων.
- Αξιοποίηση των πανεπιστημιακών πόρων και των ψηφιακών εργαλείων.

- **Επόμενα βήματα!**

- Εφαρμόστε αυτές τις δεξιότητες στην έρευνά σας!
- Ζητήστε ανατροφοδότηση από συναδέλφους και καθηγητές.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Τμήμα Ψυχολογίας
Πρόγραμμα διδακτορικών σπουδών

Σας ευχαριστώ!

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή